Datum
2026-10-27

Dnr
MUCF 1320/26

Remittering av promemorian EU:s penningtvättspaket

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors, MUCF, yttrande utgår från myndighetens uppdrag att verka för att unga ska få goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt att stärka det civila samhällets förutsättningar.

MUCF uppdrag omfattar ungdomspolitiken, civilsamhällespolitiken, politiken för nationella minoriteter och trossamfundspolitiken. Inom dessa områden ska myndigheten ta fram, samla och sprida kunskap, bidra till samordning av statliga insatser samt vara pådrivande och stödjande gentemot myndigheter, kommuner, regioner, det civila samhällets organisationer och andra relevanta samhällsaktörer.

Diarienummer: Fi2026/01654

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors synpunkter

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) är positiv till ambitionen att stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt skapa ett mer enhetligt regelverk inom EU. Myndigheten har inga invändningar mot promemorians huvudsakliga inriktning men vill framhålla vikten av att civilsamhällets och trossamfundens särskilda förutsättningar beaktas vid genomförandet.

MUCF anser särskilt att regelverkets konsekvenser för organisationernas tillgång till banktjänster, administrativa förutsättningar och möjligheter att bedriva verksamhet behöver uppmärksammas.

Konsekvenser för civilsamhället och behovet av proportionalitet

Civilsamhällets organisationer har varierande ekonomiska och administrativa förutsättningar. Många mindre föreningar är beroende av ideellt arbete och har begränsade resurser för ekonomisk administration.

Även organisationer som inte direkt omfattas av penningtvättsregelverkets skyldigheter kan påverkas av bankernas krav på kundkännedom, dokumentation och kontroll. Detta kan medföra betydande administrativa kostnader och försvåra verksamheten.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
Besöksadress Stockholm: Torkel Knutssonsgatan 39, 118 49 Stockholm | Besöksadress Växjö: Liedbergsgatan 4, 352 30 Växjö
Postadress: Box 206, 351 05 Växjö | tfn 010-160 10 00 | info@mucf.se | www.mucf.se

MUCF anser att regelverket behöver tillämpas proportionerligt och utifrån individuella riskbedömningar. Organisationer bör inte generellt betraktas som verksamheter med förhöjd risk enbart på grund av organisationsform, verksamhetsinriktning eller internationella kontakter.

Det är särskilt angeläget att motverka att finansiella aktörer tillämpar mer långtgående kontrollåtgärder än vad som är motiverat. Konsekvensbedömningen behöver därför omfatta såväl regelverkets direkta krav som dess indirekta effekter.

Tillgång till banktjänster

Tillgång till bankkonton och betaltjänster är grundläggande för civilsamhällets möjligheter att hantera medlemsavgifter, offentliga bidrag och donationer.

Redan med dagens lagstiftning möter ideella organisationer omfattande dokumentationskrav och svårigheter att få tillgång till banktjänster. Det nya regelverket riskerar att förstärka problemen om banker väljer att begränsa sina tjänster till organisationer som bedöms vara administrativt resurskrävande.

MUCF anser att kontrollåtgärder ska grundas på individuella riskbedömningar och inte leda till att hela kategorier av organisationer utestängs från finansiella tjänster.

Myndigheten föreslår att regeringen överväger att ge Finansinspektionen i uppdrag att, i samråd med MUCF och företrädare för civilsamhället, följa upp regelverkets konsekvenser för ideella organisationers tillgång till bankkonton och betaltjänster.

Barn- och ungdomsorganisationers särskilda förutsättningar

Barn- och ungdomsorganisationer har en viktig roll för ungas demokratiska deltagande och självständiga organisering. Verksamheterna kännetecknas ofta av unga förtroendevalda, återkommande styrelsebyten och begränsade administrativa resurser.

Krav på identifiering, behörighet, firmateckning och dokumentation kan medföra särskilda svårigheter när organisationernas företrädare är minderåriga.

Omfattande administrativa krav riskerar dessutom att öka beroendet av äldre företrädare för ekonomiska frågor. Det kan begränsa ungas möjligheter att självständigt företräda sina organisationer och få erfarenhet av demokratiskt beslutsfattande och ekonomiskt ansvarstagande.

MUCF anser därför att barn- och ungdomsorganisationernas särskilda förutsättningar behöver beaktas vid regelverkets tillämpning och uppföljning.

Registrering av verkliga huvudmän och administrativa konsekvenser

MUCF vill uppmärksamma förslagen om utökad registrering av verkliga huvudmän och företrädare, som behandlas i promemorians konsekvensanalys i avsnitt 14.

Förslagen innebär att fler ideella organisationer och trossamfund kan omfattas av registreringsskyldighet. För mindre organisationer kan detta medföra ökade administrativa kostnader, särskilt genom behovet av att regelbundet uppdatera uppgifter om styrelseledamöter och andra företrädare.

MUCF delar bedömningen att informationsinsatser är viktiga för att begränsa konsekvenserna. Bolagsverket har genom sitt regleringsbrev för 2026 fått i uppdrag att, med stöd av MUCF, utveckla registret över verkliga huvudmän med hänsyn till civilsamhällets informationsbehov.

Myndigheten anser att informationen behöver anpassas till organisationernas olika förutsättningar och att registreringsförfarandet bör göras så enkelt och tillgängligt som möjligt.

Samordning med Kammarkollegiets register för idéburna organisationer

Regeringen bereder parallellt förslag om förändringar av Kammarkollegiets register för idéburna organisationer, bland annat i syfte att förenkla registreringen och öka antalet registrerade organisationer.

Samtidigt medför EU penningtvättspaket nya krav på registrering av verkliga huvudmän och företrädare. MUCF anser att de samlade administrativa konsekvenserna behöver beaktas, särskilt för mindre ideella föreningar, barn- och ungdomsorganisationer och trossamfund.

Myndigheten föreslår att regeringen undersöker möjligheterna att samordna uppgiftsinsamlingen mellan berörda register och, där det är rättsligt möjligt, återanvända redan registrerade uppgifter. Det bör även övervägas om registren kan underlätta organisationernas kontakter med banker och andra finansiella aktörer.

Det är angeläget att de samlade registrerings- och kontrollkraven inte medför oproportionerliga administrativa bördor eller försvårar ideellt engagemang och självständig organisering.

Trossamfund och internationella ekonomiska relationer

Trossamfund finansieras i varierande utsträckning genom medlemsavgifter, kollekter och donationer. Många har även internationella kontakter och ekonomiska relationer.

Skärpta kontrollkrav kan försvåra möjligheterna att ta emot donationer och genomföra internationella betalningar. MUCF anser därför att kontrollåtgärder behöver utgå från faktiska risker och tillämpas likvärdigt och rättssäkert, med respekt för religionsfriheten och föreningsfriheten.

Frågor om utländsk finansiering av trossamfund behandlas även inom andra lagstiftningsinitiativ. De samlade konsekvenserna behöver beaktas för att undvika överlappande och oproportionerliga administrativa krav.

Nationella minoriteter och internationellt samarbete

Organisationer som företräder nationella minoriteter kan ha internationella kontakter och samarbeten av betydelse för deras språkliga, kulturella och organisatoriska verksamhet.

MUCF anser att regelverket inte bör medföra omotiverade hinder för sådana samarbeten eller tillhörande ekonomiska transaktioner. Även här behöver kontrollåtgärder grundas på individuella riskbedömningar.

Utvidgad underrättelseskyldighet för myndigheter (avsnitt 8.11)

MUCF tillstyrker förslaget om en utvidgad skyldighet för myndigheter att underrätta Polismyndigheten om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Myndigheten har tidigare tillstyrkt förslagen i betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor* (SOU 2025:45) och ser positivt på åtgärder som stärker informationsutbytet mellan myndigheter och bidrar till att motverka brottslighet.

Den föreslagna underrättelseskyldigheten kan få betydelse för MUCF arbete med prövning, kontroll och uppföljning av statsbidrag till civilsamhällets organisationer och trossamfund.

MUCF vill därför framhålla vikten av att skyldighetens omfattning och förhållande till sekretessbestämmelser och andra uppgiftsskyldigheter tydliggörs. Myndigheterna behöver också ges förutsättningar att tillämpa bestämmelserna rättssäkert och ändamålsenligt.

Behov av konsekvensanalys, vägledning och uppföljning

MUCF anser att konsekvensanalysen bör kompletteras med en särskild bedömning av hur regelverket påverkar ideella föreningar, barn- och ungdomsorganisationer och trossamfund. Bedömningen bör omfatta administrativa konsekvenser, tillgången till finansiella tjänster och de samlade effekterna av olika registreringskrav.

Det behövs även tydlig vägledning till finansiella aktörer om en proportionerlig och riskbaserad tillämpning i förhållande till civilsamhällets organisationer.

Vid uppföljningen bör det särskilt klarläggas vilka problem som redan förekommer inom ramen för befintlig lagstiftning och vilka ytterligare hinder som kan följa av det nya regelverket.

Sammanfattande bedömning

MUCF har inga invändningar mot promemorians huvudsakliga inriktning men anser att genomförandet behöver förena effektiva åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism med goda förutsättningar för ett självständigt och livskraftigt civilsamhälle.

Myndigheten vill särskilt framhålla vikten av proportionerliga och riskbaserade kontrollåtgärder, fortsatt tillgång till finansiella tjänster och att ungas möjligheter till självständig organisering värnas.

MUCF anser vidare att konsekvensanalysen bör kompletteras, att registreringskraven så långt möjligt samordnas och att regeringen bör överväga ett särskilt uppdrag till Finansinspektionen att följa upp regelverkets effekter på civilsamhällets tillgång till finansiella tjänster.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Remissamordnare Kenneth Condrup har varit föredragande. Chasandra Carlford, enhetschef, har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Magnus Jägerskog
Generaldirektör

Kenneth Condrup
Remissamordnare